

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-03-216S

СИЛАБУС SYLLABUS	ІСТОРИЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ HISTORY OF THE ANCIENT EAST	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK35	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor`s (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	01	Освіта/Педагогіка Education / Pedagogy
Спеціальність Field of Study	014.03	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)
Освітня програма Degree Programme	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)	

м. Рівне – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Історія Стародавнього Сходу» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього ступеня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)» спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія). Рівне. НУВГП. 2024. 12 с.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/27491>

Розробник силябусу: *Прищепя Богдан Анатолійович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін*

Силябус схвалений на засіданні кафедри

Протокол № 7 від 29 грудня 2023 р.

Завідувач кафедри: *Олексін Ю.П., д.п.н, професор.*

Керівник (гарант) освітньої програми «Середня освіта (Історія)»

Прищепя О.П., д.і.н., доцент, професор кафедри суспільних дисциплін НУВГП.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ

Протокол № 8 від 29 січня 2024 р.

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Ковшун Н.Е., д.е.н., професор*

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Середня освіта (Історія)</i>
Спеціальність	<i>014.03 «Середня освіта (Історія)»</i>
Рік навчання, семестр	<i>1 1</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>14 годин</i>
Практичні заняття:	<i>16 годин</i>
Самостійна робота	<i>60 годин</i>
Курсова робота:	
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРІВ	
Лектор	<i>Прищепя Богдан Анатолійович, доктор</i>

історичних наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін

Вікіситет

<https://>

ORCID

<https://orcid.org/0000-0003-0345-5994>

Канали комунікації

b.a.pryshchepa@nuwm.edu.ua

тел. 096 30 24 064

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета та завдання

Актуальність навчальної дисципліни полягає в тому, що її засвоєння дозволяє здобувачам вищої освіти скласти бачення про початки цивілізаційного поступу людства, сформувати потребу проєктувати конкретний історичний досвід на сучасні події світової історії.

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти цілісної уяви про основні етапи становлення, розвитку та трансформації цивілізацій Стародавнього Сходу, особливості їх політичного, соціально-економічного та культурного функціонування;

Реалізація мети здійснюється шляхом виконання таких завдань:

- дати об'єктивні знання про процеси зародження, становлення і розвитку цивілізацій Стародавнього Сходу;
- показати спільні тенденції у розвитку цивілізацій Стародавнього Сходу і виокремити особливості, характерні для кожної;
- вироблення у здобувачів вищої освіти навичок самостійного аналізу першоджерел з історії Стародавнього Сходу.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Вивчення програмного матеріалу цього освітнього компоненту спирається на базові знання шкільного курсу «Історії Стародавнього Світу» та паралельне засвоєння упродовж першого семестру навчання таких дисциплін: ОК10 Вступ до спеціальності; ОК30 Археологія; ОК17 Історія первісного суспільства; ОК36 Історія Стародавньої Греції і Риму.

Компетентності

Вивчення навчальної дисципліни надає здобувачам вищої освіти компетентностей щодо:

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК13. Знання про збирання, вивчення, наукового опрацювання й публікації писемних пам'яток історії та культури, творчої спадщини видатних історичних, політичних і культурних діячів минулого різнопланових писемних джерел, які стосувалися багатьох видатних подій минулого.
ЗК14. Знання та усвідомлення закономірностей соціокультурного розвитку людства як певного етапу в його історії, що відображає певний рівень потреб, здібностей, знань, навичок та інтересів людини, спосіб виробництва, устрій політичних та суспільних відносин, рівень духовного розвитку та відтворення; розуміння причинно-наслідкових зв'язків, що впливають на процеси та явища історії суспільства.
ФК4. Оволодіння знаннями сучасних досліджень в галузі історії.
ФК7. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот.
ФК8. Здатність здійснювати критичний аналіз джерел інформації та використовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (РН)*

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти вивчаючи дану дисципліну є:

ПРН3. Вміти інтегрувати базові засади філософії та узагальнювати основи суспільно-історичного розвитку у професійній діяльності.

ПРН9. Вміти оцінювати, класифікувати та інтерпретувати джерела й теоретичний матеріал з історії та культури України та світу.

ПРН13. Вміти аналізувати закономірності розвитку культурних процесів та явищ в історії України та світу.

ПРН 14. Вміти на практиці застосовувати основи майстерності вчителя в професійному та педагогічному спілкуванні та в управлінні навчально-виховним процесом.

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Стародавні цивілізації долини Нілу, Месопотамії і Східного Середземномор'я.

Тема 1. Стародавній Єгипет.

Предмет історії Стародавнього Сходу. Джерела та історіографія Стародавнього Єгипту. Найдавніший Єгипет (доба Нового та Пізнього царств): віхи історії. Соціально-економічний розвиток. Культура Стародавнього Єгипту.

(ПРН3; ПРН9; ПРН13; ПРН14)

Тема 2. Месопотамія.

Вступ до шумерології та асиріології. Держави Шумеру й Аккаду. Вавилонське царство у II тис. до н.е. Ассирія від народження до вершин могутності. Загибель Ассирійської імперії. Нововавилонське царство. Культура Стародавньої Месопотамії.

(ПРН3; ПРН9; ПРН13; ПРН14)

Тема 3. Східне Середземномор'я, Мала Азія, Аравія.

Вступ до семітології. Стародавні Фінікія та Сирія. Палестина в I тис. до н.е. Мала Азія. Культура населення Східного Середземномор'я в давнину.

(ПРН3; ПРН9; ПРН13)

Змістовий модуль 2. Стародавні цивілізації Південної і Південно-Східної Азії.

Тема 4. Стародавній Іран.

Стан джерельної бази, археологічне вивчення Стародавнього Ірану. Природно-кліматичні умови. Стародавній Елам. Держава Ахеменідів. Мідійське царство VIII–VI ст. до н. е. Поява і посилення держави Ахеменідів. Держава Ахеменідів у VI–V ст. до н. е. та її загибель. (ПРН3; ПРН9; ПРН14)

Тема 5. Історія Стародавньої Індії.

Вступ до індології. Стан джерельної бази, хронологія та періодизація староіндійської історії. Природно-кліматичні умови стародавньої Індії. Віхи політичної історії. Індська (Харапська) цивілізація. Заселення Північної Індії «аріями», поява цивілізації в долині Гангу. Індійський похід Александра Македонського. Імперія Маур'їв. Імперія Гуптів. Соціально-економічне життя. Особливості економічного розвитку. Варни та касты. Форми власності і залежності. Система общин, сім'я. (ПРН9; ПРН13; ПРН14)

Тема 6. Духовне і культурне життя Стародавньої Індії.

Релігії. Релігія Вед, реформаційні віровчення середини I тис. до н.е. Джайнізм, буддизм. Індуїзм. Культура. Мова, писемність, освіта. Наукові знання. Література. Архітектура та мистецтво.

(ПРН3 ПРН9; ПРН14)

Тема 7. Стародавній Китай.

Вступ до китаїстики. Найдавніші китайські держави. Суспільно-політичні вчення стародавнього Китаю. Давньокитайські імперії. Культура.

(ПРН3; ПРН9; ПРН13; ПРН14)

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Стародавній Єгипет.	2	-
2.	Месопотамія.	2	-
3.	Східне Середземномор'я, Мала Азія, Аравія.	2	-
4.	Стародавній Іран.	2	-
5.	Історія Стародавньої Індії.	2	-
6.	Духовне і культурне життя Стародавньої Індії.	2	-
7.	Стародавній Китай.	2	-
	Разом	14	-

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма

1.	Стародавній Єгипет.	2	-
2.	Месопотамія. Держави Шумеру і Аккаду, Вавилонське царство.	2	-
3.	Ассирійська імперія. Культура Месопотамії.	2	-
4.	Східне Середземномор'я, Мала Азія, Аравія.	2	-
5.	Стародавній Іран.	2	-
6.	Історія Стародавньої Індії.	2	-
7.	Духовне і культурне життя Стародавньої Індії.	2	-
8.	Стародавній Китай.	2	-
	Разом	16	-

Форми та методи навчання

Методи навчання: традиційні: словесний метод (лекція, співбесіда); наочний (метод ілюстрацій і демонстрацій); методи роботи з історичними джерелами та навчальною літературою (конспектування, тезування, складання реферату); інноваційні: проблемно-пошуковий, навчальна дискусія/дебати, мозковий штурм.

Технології викладання: мультимедійні презентації, аналіз проблемних питань, аналіз конкретних ситуацій (case study)

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для підготовки до семінарських занять рекомендовано застосовувати в навчальних цілях здобувачами пакет програмного забезпечення MSOffice або LibreOffice. В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання / результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів: до 60 балів поточна складова оцінювання (робота на семінарських заняттях) та до 40 балів за сумою двох модулів по модульній складовій оцінювання. Здобувач вищої освіти набирає бали за виконання певних навчальних завдань (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом тощо) в межах тем навчальної дисципліни. Для отримання підсумкового контролю (заліку) «автоматом» з даної навчальної дисципліни здобувачеві потрібно набрати більше або рівне 60 балів, за сумою усіх видів навчальних завдань, відповідно до складових оцінювання.

	Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання			
1. Лекційні заняття			
Змістовий модуль 1.			
1.1.1.	Стародавній Єгипет.	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.2.	Месопотамія.	-	
1.1.3.	Східне Середземномор'я, Мала Азія, Аравія.	-	
Змістовий модуль 2.			Психологія пізнавальних процесів: сенсорно-

			перцептивний рівень пізнання
1.1.6.	Стародавній Іран.	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.7.	Історія Стародавньої Індії.	-	
1.1.8.	Духовне і культурне життя Стародавньої Індії.	-	
1.1.9.	Стародавній Китай.	-	
Усього бали за лекційні заняття		-	
1.2. Семінарські заняття			
1.2.1.	Стародавній Єгипет.	8	Підготовка до виступів
1.2.2.	Месопотамія. Держави Шумеру і Аккаду, Вавилонське царство.	7	
1.2.3.	Ассирійська імперія. Культура Месопотамії.	7	
1.2.4.	Східне Середземномор'я, Мала Азія, Аравія.	8	
1.2.5.	Стародавній Іран.	8	
1.2.6.	Історія Стародавньої Індії.	7	
1.2.7.	Духовне і культурне життя Стародавньої Індії.	7	
1.2.8.	Стародавній Китай.	8	
Усього бали за семінарські заняття		60	
Усього бали за поточною складовою оцінювання:		60	
2. Модульна складова оцінювання			
2.1.	Модульний контроль №1	20	Комп'ютерне тестування
2.2.	Модульний контроль №2	20	Комп'ютерне тестування
Усього бали за підсумковою складовою оцінювання:		40	
Разом бали за освітню компоненту:		100	

Оцінювання завдань поточного (модульного) контролю*

Рівень складності завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань, балів	
		за одне	загальна
1	20	0,4	8
2	9	1	9
3	1	3	3
Разом	30	X	20

* наводиться для усіх модульних контролів

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

- Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) (Наказ № 358 від 06.07.2020р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>
- Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та

природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (зі змінами та доповненнями) (Наказ №168 від 04.04.2016р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21121/>;

- Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (Наказ № 310 від 26.05.2019) – <https://ep3.nuwm.edu.ua/15311/> – регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університету водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів;
- Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21123/> – описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти;
- Методичні вказівки щодо формування, наповнення та оформлення сторінок навчальних дисциплін в Навчальній платформі НУВГП (для професорсько-викладацького складу) (схвалено науково-методичною радою НУВГП Протокол № 1 від 27.02.2019) <http://ep3.nuwm.edu.ua/13934/> – описують порядок оформлення та створення тестів для семестрового поточного та підсумкового контролів, порядок завантаження науково-методичних джерел в курси;
- Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі <https://ep3.nuwm.edu.ua/19215/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Крижанівський О. Історія Стародавнього Сходу. Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2006. 592 с.
2. Луговий О. М. Історія Стародавнього Сходу: навч.-метод. посіб. до нормативної дисципліни професійної підготовки для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія. Частина І. Одеса: Одес. нац. ун-т імені І.І. Мечникова, 2020. 214 с.
3. Редер Д.Г., Черкасова К.О. Історія стародавнього світу [Текст]: навчальний посібник для пед. ін-тів; за ред. Ю. С. Крушкол. Київ: Вища школа, 1972. Ч. 1. 249 с.
4. Рижева Н.О., Горбенко К.В., Кузовков В.В. Історія Стародавнього Сходу: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Миколаїв, 2019. 247 с.
5. Ручицька О.А., Сергєєв І.П. Історія Стародавнього Сходу: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2008. 108 с.

Допоміжна література

1. Біблія. Київ: Українське Біблійне Товариство, 2021. 1172 с.
2. Геллей Генрі. Біблійний довідник. Львів: Барви, 1985. 784 с.
3. Геродот. Історії / Переклад А.О. Білецького. Київ, 1993. 576 с.

4. Голоси стародавньої Індії: антологія давньоіндійської літератури / Пер. із санскриту, упоряд. П. Ріттер. Київ: Дніпро, 1982. 351 с.
5. Гроссман Ю., Лісовий І. Історія стародавнього світу: Практикум: Навч. посібник для іст. фак. ун-тів. Львів : Вища шк.: Вид-во при Львів. ун-ті, 1985. 223 с.
6. Джонсон П. Історія євреїв. Київ: Альтернативи, 2000. 704 с.
7. Замаровський В. Спочатку був Шумер / Пер. зі словац. Київ, 1983. 207 с.
8. Кучинко М. Біблійно-церковна археологія. Навчальний посібник. Луцьк: «Надстир'я»; «Ключі», 2014. 268 с.
9. На ріках Вавілонських. З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини / Упорядник М.Н. Москаленко. Київ: Вид-во художньої літератури «Дніпро», 1991. 400 с.
10. Хрестоматія з історії Стародавнього Світу. Стародавній Схід. Київ, 1953. 336 с.
11. Past Worlds. Atlas of archaeology. London: Times Books, 1995.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75. URL: <http://lib.nuwm.edu.ua/>
2. Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, вул. Олександра Борисенка, 6. URL: <http://lib.rv.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Інститут історії України НАН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://history.org.ua>

Поєднання навчання та досліджень*

Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування тез до збірників матеріалів студентських наукових конференцій чи то статей з тематики навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

- взаємодія з людьми;
- загальнокультурна грамотність;
- здатність до навчання;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- навички усного та письмового спілкування;
- уміння слухати й запитувати;
- формування власної думки

Дедлайни та перескладання

Здобувачі вищої освіти на протязі семестру зобов'язані здавати практичні на інші види навчальних завдань за які на протязі семестру отримують бали, які накопичуються. На останній парі викладач виставляє за сумою балів залік тим здобувачам які відповідають вимогам відповідно до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 19.02.2020).

У випадку отримання незадовільної оцінки (менше 60 балів) за результатом заліку, здобувач вправі здійснити складання або перескладання певних елементів освітньої компоненти до добору балів до результуючої оцінки, при цьому перескладання модульних контролів не здійснюється у відповідності до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020). У випадку отримання нерезультуючої оцінки за результатом сесії, здобувач вищої освіти керується порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП (протокол вченої ради НУВГП №6 від 22.06.2016) <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/> для розгляду процедури повторного вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін (проходження повторного курсу навчання).

Неформальна та інформальна освіта

Можливе визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, якщо вона відповідає вимогам, викладеним у Положенні про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/18660/> і має зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни та перевіряється в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися «Кодексу честі студентів» <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Перевірку навчальних завдань неупереджено здійснює викладач.

Усі навчальні завдання повинні бути виконані власноручно здобувачем вищої освіти, у разі виявлення однакових робіт, здобувач освіти не отримує бали і повинен виконати завдання повторно.

Під час контрольних заходів здобувачу вищої освіти забороняється використовувати додаткові джерела інформації, окрім тих, що дозволив викладач. У разі виявлення недозволених додаткових джерел інформації бали за контрольний захід здобувач освіти не отримує.

Вимоги до відвідування

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. У випадку пропуску занять здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати (виконати практичну роботу, вивчити матеріали лекцій, тощо). Пропуск з поважної причини вважається таким, що відбувся внаслідок хвороби (довідка з лікарні). Якщо здобувач освіти знаходиться на індивідуальному плані і виконує усі вимоги відповідно до «Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування» <https://ep3.nuwm.edu.ua/6226/> відвідування практичних занять є обов'язковим.

Завдання для відпрацювання здобувач вищої освіти отримує безпосередньо у викладача, або надсилає запит на корпоративну пошту викладачу. Усі матеріали відпрацювання здаються викладачеві особисто здобувачем вищої освіти в навчальну платформу Moodle.

Навчання здобувачів вищої освіти з особливими потребами регулюється: «Концепцією щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування» <https://ep3.nuwm.edu.ua/15913/>.

Автор
Професор

Богдан ПРИЩЕПА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №295
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00